

Argumentace II

Vít Punčochář

Zimní semestr 2020/2021

Co je to argument?

- *Argument* je výpověď, v níž se prostřednictvím úsudků zdůvodňuje nějaký (v daném kontextu problematizovaný či kontroverzní) výrok.
- Argument vychází z nějakých předpokladů a směřuje k nějakému závěru.
- Argument vyjadřuje, (i) že předpoklady jsou pravdivé a (ii) že pravdivost předpokladů zaručuje pravdivost závěru.

Co je to argument?

- *Argument* je výpověď, v níž se prostřednictvím úsudků zdůvodňuje nějaký (v daném kontextu problematizovaný či kontroverzní) výrok.
- Argument vychází z nějakých předpokladů a směřuje k nějakému závěru.
- Argument vyjadřuje, (i) že předpoklady jsou pravdivé a (ii) že pravdivost předpokladů zaručuje pravdivost závěru.

Co je to argument?

- *Argument* je výpověď, v níž se prostřednictvím úsudků zdůvodňuje nějaký (v daném kontextu problematizovaný či kontroverzní) výrok.
- Argument vychází z nějakých předpokladů a směřuje k nějakému závěru.
- Argument vyjadřuje, (i) že předpoklady jsou pravdivé a (ii) že pravdivost předpokladů zaručuje pravdivost závěru.

Co je to argument?

- *Argument* je výpověď, v níž se prostřednictvím úsudků zdůvodňuje nějaký (v daném kontextu problematizovaný či kontroverzní) výrok.
- Argument vychází z nějakých předpokladů a směřuje k nějakému závěru.
- Argument vyjadřuje, (i) že předpoklady jsou pravdivé a (ii) že pravdivost předpokladů zaručuje pravdivost závěru.

Co je to úsudek?

- Úsudek má tvar $A_1, \dots, A_n/B$, kde $A_1, \dots, A_n$ jsou předpoklady (premisy) a B je závěr úsudku.

Co je to úsudek?

- Úsudek má tvar $A_1, \dots, A_n/B$, kde $A_1, \dots, A_n$ jsou předpoklady (premisy) a B je závěr úsudku.

Argumentace vs. vysvětlení

Není-li závěr problematizován, jedná se o vysvětlení.

Nepřímý důkaz

- Chceme ukázat, že tvrzení T je nepravdivé. Předpokládáme, že je pravdivé a odvodíme z tohoto předpokladu něco absurdního.
- Chceme ukázat, že tvrzení T je pravdivé. Předpokládáme, že je nepravdivé a odvodíme z tohoto předpokladu něco absurdního.

Nepřímý důkaz

- Chceme ukázat, že tvrzení T je nepravdivé. Předpokládáme, že je pravdivé a odvodíme z tohoto předpokladu něco absurdního.
- Chceme ukázat, že tvrzení T je pravdivé. Předpokládáme, že je nepravdivé a odvodíme z tohoto předpokladu něco absurdního.

Závislé a nezávislé předpoklady

- Předpoklady mohou zdůvodňovat závěr společně (tj. ve vzájemné závislosti) či odděleně (tj. nezávisle na sobě).
- *Závislé předpoklady:* Pouze vědecky verifikovaná tvrzení si zaslouží důvěru, ale tvrzení astrologie nikdy neprošla takovou verifikací. Proto si myslím, že zabývat se astrologií je ztrátou času.
- *Nezávislé předpoklady:* Inflace znemožňuje racionální investování, snižuje životní úroveň nejchudší části obyvatelstva a ničí zahraniční obchod. Zodpovědná vláda by se tedy vždy měla snažit omezit inflaci.

Závislé a nezávislé předpoklady

- Předpoklady mohou zdůvodňovat závěr společně (tj. ve vzájemné závislosti) či odděleně (tj. nezávisle na sobě).
- *Závislé předpoklady*: Pouze vědecky verifikovaná tvrzení si zaslouží důvěru, ale tvrzení astrologie nikdy neprošla takovou verifikací. Proto si myslím, že zabývat se astrologií je ztrátou času.
- *Nezávislé předpoklady*: Inflace znemožňuje racionální investování, snižuje životní úroveň nejchudší části obyvatelstva a ničí zahraniční obchod. Zodpovědná vláda by se tedy vždy měla snažit omezit inflaci.

Závislé a nezávislé předpoklady

- Předpoklady mohou zdůvodňovat závěr společně (tj. ve vzájemné závislosti) či odděleně (tj. nezávisle na sobě).
- *Závislé předpoklady*: Pouze vědecky verifikovaná tvrzení si zaslouží důvěru, ale tvrzení astrologie nikdy neprošla takovou verifikací. Proto si myslím, že zabývat se astrologií je ztrátou času.
- *Nezávislé předpoklady*: Inflace znemožňuje racionální investování, snižuje životní úroveň nejchudší části obyvatelstva a ničí zahraniční obchod. Zodpovědná vláda by se tedy vždy měla snažit omezit inflaci.

Pravdivost a platnost

- Výrokům připisujeme pravdivostní hodnotu: výrok je buď pravdivý, nebo nepravdivý.
- Argumentům připisujeme nikoli pravdivostní hodnotu, nýbrž validitu: argument je buď platný, nebo neplatný.

Pravdivost a platnost

- Výrokům připisujeme pravdivostní hodnotu: výrok je buď pravdivý, nebo nepravdivý.
- Argumentům připisujeme nikoli pravdivostní hodnotu, nýbrž validitu: argument je buď platný, nebo neplatný.

Deduktivní vs. induktivní platnost

- Argument je **deduktivně platný**, když platí, že pokud jsou předpoklady pravdivé, pak nutně musí být pravdivý i závěr (tj. není možné, aby předpoklady byly pravdivé a závěr byl nepravdivý).
- Argument je **induktivně platný**, když platí, že pokud jsou předpoklady pravdivé, pak je závěr (vysoce) pravděpodobný.

Deduktivní vs. induktivní platnost

- Argument je **deduktivně platný**, když platí, že pokud jsou předpoklady pravdivé, pak nutně musí být pravdivý i závěr (tj. není možné, aby předpoklady byly pravdivé a závěr byl nepravdivý).
- Argument je **induktivně platný**, když platí, že pokud jsou předpoklady pravdivé, pak je závěr (vysoce) pravděpodobný.

Příklady

- *Deduktivní argument:* Zloděj se dostal do domu buďto dveřmi, nebo oknem. Pokud vnikl do domu oknem, musel to být velice štíhlý člověk. Podle hloubky stop v blátě před domem víme, že se nejedná o hubeného člověka. Takže zloděj musel do domu vniknout dveřmi.
- *Induktivní argument:* Není věrohodně doložen žádný případ člověka, který by se dožil věku 130 let. Tedy ani já se nedožiji věku 130 let.

Příklady

- *Deduktivní argument:* Zloděj se dostal do domu buďto dveřmi, nebo oknem. Pokud vnikl do domu oknem, musel to být velice štíhlý člověk. Podle hloubky stop v blátě před domem víme, že se nejedná o hubeného člověka. Takže zloděj musel do domu vniknout dveřmi.
- *Induktivní argument:* Není věrohodně doložen žádný případ člověka, který by se dožil věku 130 let. Tedy ani já se nedožiji věku 130 let.

Deduktivní vs. induktivní platnost

- Informace vyjádřená v závěru deduktivně platného argumentu je (*implicitně*) obsažena v informaci vyjádřené v předpokladech tohoto úsudku (krátce: závěr je obsažen v předpokladech).
- Závěr induktivního argumentu překračuje to, co je obsaženo v předpokladech.

Deduktivní vs. induktivní platnost

- Informace vyjádřená v závěru deduktivně platného argumentu je (*implicitně*) obsažena v informaci vyjádřené v předpokladech tohoto úsudku (krátce: závěr je obsažen v předpokladech).
- Závěr induktivního argumentu překračuje to, co je obsaženo v předpokladech.

David Hume a filosofický problém indukce

- Můžeme na základě pravidelného souběhu nějakých událostí v minulosti usuzovat na jejich souběh v budoucnosti?
- Jak můžeme obhájit racionalitu takového usuzování?
- Zvyšuje pravidelný souběh událostí v minulosti pravděpodobnost, že tomu tak bude i v budoucnosti?

David Hume a filosofický problém indukce

- Můžeme na základě pravidelného souběhu nějakých událostí v minulosti usuzovat na jejich souběh v budoucnosti?
- Jak můžeme obhájit racionalitu takového usuzování?
- Zvyšuje pravidelný souběh událostí v minulosti pravděpodobnost, že tomu tak bude i v budoucnosti?

David Hume a filosofický problém indukce

- Můžeme na základě pravidelného souběhu nějakých událostí v minulosti usuzovat na jejich souběh v budoucnosti?
- Jak můžeme obhájit racionalitu takového usuzování?
- Zvyšuje pravidelný souběh událostí v minulosti pravděpodobnost, že tomu tak bude i v budoucnosti?

David Hume a filosofický problém indukce

- Můžeme na základě pravidelného souběhu nějakých událostí v minulosti usuzovat na jejich souběh v budoucnosti?
- Jak můžeme obhájit racionalitu takového usuzování?
- Zvyšuje pravidelný souběh událostí v minulosti pravděpodobnost, že tomu tak bude i v budoucnosti?

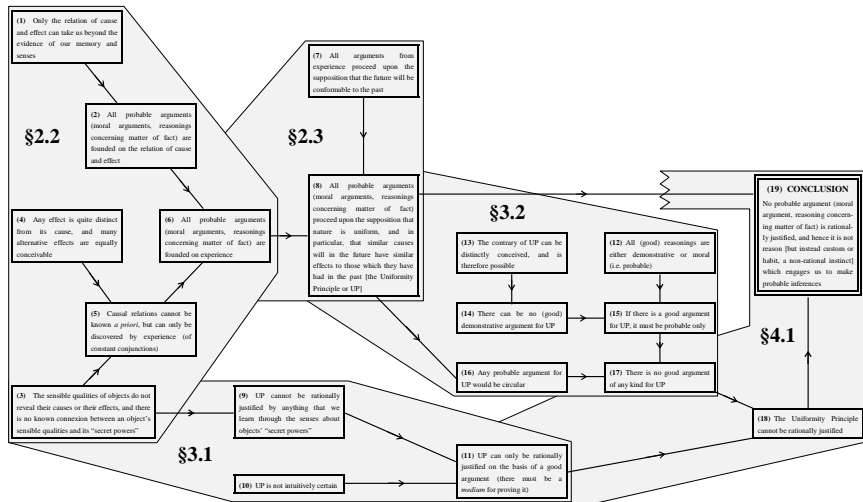

Figure 1a The Main Logical Blocks of the Enquiry Argument (as analysed in Sections 2.2 to 4.1)

Obecné a konkrétní

- Deduktivní usuzování nemusí nutně postupovat od obecného ke konkrétnímu.
- Induktivní usuzování nemusí nutně postupovat od konkrétního k obecnému.

Obečné a konkrétní

- Deduktivní usuzování nemusí nutně postupovat od obecného ke konkrétnímu.
- Induktivní usuzování nemusí nutně postupovat od konkrétního k obecnému.

Obecné a konkrétní

- *Deduktivní argument:* Rodina Procházků má tři členy: Jana, Marii a Toníka. Jan je nemocný, Marie je nemocná a také Toník je nemocný. Tudíž všichni členové rodiny Procházků jsou nemocní.
- *Induktivní argument:* Zatím v prosinci vždycky sněžilo. Tudíž i tento prosinec bude sněžit.

Obecné a konkrétní

- *Deduktivní argument:* Rodina Procházků má tři členy: Jana, Marii a Toníka. Jan je nemocný, Marie je nemocná a také Toník je nemocný. Tudíž všichni členové rodiny Procházků jsou nemocní.
- *Induktivní argument:* Zatím v prosinci vždycky sněžilo. Tudíž i tento prosinec bude sněžit.

Příklady neplatných argumentů

- Ryby žijí ve vodě. Velryba žije také ve vodě. Tudíž velryba je ryba.
- Obžalovaný se jmenuje Vladimír, což začíná na „v“. Slovo vinen také začíná na „v“. Tedy obžalovaný je vinen.

Příklady neplatných argumentů

- Ryby žijí ve vodě. Velryba žije také ve vodě. Tudíž velryba je ryba.
- Obžalovaný se jmenuje Vladimír, což začíná na „v“. Slovo vinen také začíná na „v“. Tedy obžalovaný je vinen.

Deduktivně platné argumenty s nepravdivými premisami

- Kdo lže ten krade. Franta nám lhal. Tudíž Franta krade.
- Všechna nebeská tělesa obíhají kolem Země. Slunce je nebeské těleso. Tudíž slunce obíhá kolem Země.

Deduktivně platné argumenty s nepravdivými premisami

- Kdo lže ten krade. Franta nám lhal. Tudíž Franta krade.
- Všechna nebeská tělesa obíhají kolem Země. Slunce je nebeské těleso. Tudíž slunce obíhá kolem Země.

Induktivně platné argumenty

- Od roku 1961 (kdy policie zavedla ucelenou statistiku) každý rok na českých silnicích umírali lidé. Tedy i příští rok budou na českých silnicích umírat lidé.
- Doposud vždy v červenci v Praze padal sníh. Tudíž i příští rok v červenci bude v Praze padat sníh.

Induktivně platné argumenty

- Od roku 1961 (kdy policie zavedla ucelenou statistiku) každý rok na českých silnicích umírali lidé. Tedy i příští rok budou na českých silnicích umírat lidé.
- Doposud vždy v červenci v Praze padal sníh. Tudíž i příští rok v červenci bude v Praze padat sníh.

Cvičení

- a) Jelikož trojúhelník t je rovnostranný, musí mít všechny úhly stejné.
- b) Vyjednávat s teroristy ohledně výměny zajatců se nám nevyplatí. Takové jednání vždy vedlo pouze k tomu, že teroristé organizovali více únosů.
- c) Elbrus je vyšší než Mont Blanc a Mont Blanc je vyšší než Matterhorn. To znamená, že Elbrus musí být vyšší než Matterhorn.
- d) Pokud klasická kultura nevznikla v Řecku, pak vznikla v Egyptě. Avšak dá se doložit, že klasická kultura nevznikla v Egyptě. Tedy klasická kultura musela vzniknout v Řecku.
- e) Světoznámý fyzik Stephen Hawking zastával tvrzení, že univerzum bylo v momentě Velkého třesku uspořádáno více než jak je tomu dnes. Vzhledem k věhlasu Hawkinga ve vědecké komunitě to bude asi pravda.

Cvičení

- a) Jelikož trojúhelník t je rovnostranný, musí mít všechny úhly stejné.
- b) Vyjednávat s teroristy ohledně výměny zajatců se nám nevyplatí. Takové jednání vždy vedlo pouze k tomu, že teroristé organizovali více únosů.
- c) Elbrus je vyšší než Mont Blanc a Mont Blanc je vyšší než Matterhorn. To znamená, že Elbrus musí být vyšší než Matterhorn.
- d) Pokud klasická kultura nevznikla v Řecku, pak vznikla v Egyptě. Avšak dá se doložit, že klasická kultura nevznikla v Egyptě. Tedy klasická kultura musela vzniknout v Řecku.
- e) Světoznámý fyzik Stephen Hawking zastával tvrzení, že univerzum bylo v momentě Velkého třesku uspořádáno více než jak je tomu dnes. Vzhledem k věhlasu Hawkinga ve vědecké komunitě to bude asi pravda.

Cvičení

- a) Jelikož trojúhelník t je rovnostranný, musí mít všechny úhly stejné.
- b) Vyjednávat s teroristy ohledně výměny zajatců se nám nevyplatí. Takové jednání vždy vedlo pouze k tomu, že teroristé organizovali více únosů.
- c) Elbrus je vyšší než Mont Blanc a Mont Blanc je vyšší než Matterhorn. To znamená, že Elbrus musí být vyšší než Matterhorn.
- d) Pokud klasická kultura nevznikla v Řecku, pak vznikla v Egyptě. Avšak dá se doložit, že klasická kultura nevznikla v Egyptě. Tedy klasická kultura musela vzniknout v Řecku.
- e) Světoznámý fyzik Stephen Hawking zastával tvrzení, že univerzum bylo v momentě Velkého třesku uspořádáno více než jak je tomu dnes. Vzhledem k věhlasu Hawkinga ve vědecké komunitě to bude asi pravda.

Cvičení

- a) Jelikož trojúhelník t je rovnostranný, musí mít všechny úhly stejné.
- b) Vyjednávat s teroristy ohledně výměny zajatců se nám nevyplatí. Takové jednání vždy vedlo pouze k tomu, že teroristé organizovali více únosů.
- c) Elbrus je vyšší než Mont Blanc a Mont Blanc je vyšší než Matterhorn. To znamená, že Elbrus musí být vyšší než Matterhorn.
- d) Pokud klasická kultura nevznikla v Řecku, pak vznikla v Egyptě. Avšak dá se doložit, že klasická kultura nevznikla v Egyptě. Tedy klasická kultura musela vzniknout v Řecku.
- e) Světoznámý fyzik Stephen Hawking zastával tvrzení, že univerzum bylo v momentě Velkého třesku uspořádáno více než jak je tomu dnes. Vzhledem k věhlasu Hawkinga ve vědecké komunitě to bude asi pravda.

Cvičení

- a) Jelikož trojúhelník t je rovnostranný, musí mít všechny úhly stejné.
- b) Vyjednávat s teroristy ohledně výměny zajatců se nám nevyplatí. Takové jednání vždy vedlo pouze k tomu, že teroristé organizovali více únosů.
- c) Elbrus je vyšší než Mont Blanc a Mont Blanc je vyšší než Matterhorn. To znamená, že Elbrus musí být vyšší než Matterhorn.
- d) Pokud klasická kultura nevznikla v Řecku, pak vznikla v Egyptě. Avšak dá se doložit, že klasická kultura nevznikla v Egyptě. Tedy klasická kultura musela vzniknout v Řecku.
- e) Světoznámý fyzik Stephen Hawking zastával tvrzení, že univerzum bylo v momentě Velkého třesku uspořádáno více než jak je tomu dnes. Vzhledem k věhlasu Hawkinga ve vědecké komunitě to bude asi pravda.

Abduktivní argumenty

Forma argumentu: V abduktivním argumentu usuzujeme na důvody nějakého tvrzení.

“Inference to the best explanation”

Abduktivní argumenty

Příklad: Vědce navedl k objevu planety Devět výzkum malých těles Kupierova pásu, konkrétně článek publikovaný v roce 2014, který upozorňuje na zvláštní koordinaci oběžných drah třinácti z jeho drobných objektů. Šestice těchto těles se prakticky dokonale shodovala v úhlu přísluní (perihelionu) oproti rovině Sluneční soustavy i ve vzdálenosti přísluní od Slunce. Toto pozorování bylo obtížně možné vysvětlit jako náhodné. Pozorovaná konfigurace, ve které se shodují v obou parametrech by měla nastat s pravděpodobností 0,007 %. Následné matematické modelování vedlo vědce k utvrzení se v tom, že je ve hře gravitace dalšího hmotného tělesa - Planety Devět.

Další typy úsudků

- **Predikce**
- Kauzální inference
- Generalizace
- Argumenty založené na autoritě
- Argumenty z analogie

Další typy úsudků

- Predikce
- Kauzální inference
- Generalizace
- Argumenty založené na autoritě
- Argumenty z analogie

Další typy úsudků

- Predikce
- Kauzální inference
- Generalizace
- Argumenty založené na autoritě
- Argumenty z analogie

Další typy úsudků

- Predikce
- Kauzální inference
- Generalizace
- Argumenty založené na autoritě
- Argumenty z analogie

Další typy úsudků

- Predikce
- Kauzální inference
- Generalizace
- Argumenty založené na autoritě
- Argumenty z analogie

Predikce

Forma argumentu: Z toho, co se stalo v minulosti, usuzujeme na to, co se stane v budoucnosti.

Predikce

Je to známý recidivista. Dostane-li se na svobodu, nebude to trvat dlouho a spáchá nějaký další zločin.

Kauzální inference

Forma argumentu: Usuzování z příčiny na účinek či z účinku na příčinu.

Kauzální inference

- Viděli jsme lidské stopy v písku. Museli tam tedy jít lidé.
- Zapomněl jsem dát do mrazáku zmrzlinu. Teď už bude určitě rozteklá.

Generalizace

Forma argumentu: Z určitého vzorku usuzujeme na celek.

Generalizace

Z průzkumu veřejného mínění vyplývá, že lidé v České republice nechtějí trest smrti.

Argumenty založené na autoritě

Forma argumentu: Jistá důvěryhodná osoba či autorita tvrdí, že A.
Tedy A.

Argumenty založené na autoritě

Planeta Venuše oběhne okolo Slunce přibližně jednou za 225 pozemských dní. Dočetl jsem se to v časopise Vesmír.

Argumenty z analogie

Forma argumentu: Objekt X je podobný objektu Y v charakteristice A. Y má charakteristiku B. Tudíž X má charakteristiku B.

Příklady argumentů z analogie

Něčím mnohem těžším než falšování peněz, z nichž je užitek v životě dočasném, je falšování víry, na níž závisí život duše. Odtud také, když padělatele peněz nebo jiné zločince světští vládci spravedlivě odsuzují na smrt, o kolik spravedlivější je nejen exkomunikovat, ale popravovat kacíře, když se jen dozvíme o jejich herezi. (Tomáš Akvinský)

Příklady argumentů z analogie

Představ si, že putuješ pouští a najednou najdeš na zemi hodinky. Důkladně si prohlédneš důmyslný charakter jejich mechanismu – jejich součástky jsou vyrobeny přesně a sestaveny tak, aby ve vzájemné součinnosti sloužily celkovému cíli. Dokonce i kdybys nikdy v životě hodinky neviděl a neznal jejich účel, tak na základě takového zkoumání bys musel dojít k závěru, že je to úmyslně navržené zařízení. Když pozorujeme ještě důmyslnější konstrukce přírody, závěr o jejich úmyslném navržení by se nám měl vnučovat tím více. (William Paley)

Příklady argumentů z analogie

„Vidím jistého člověka, který na procházce vždy užívá hole. Užívání hole je pro něj nutné, protože kulhá tak silně, že bez hole chodit nemůže. A proto chodí na procházku, aby užíval hole.“ Každý pozná hloupost takového tvrzení. A ani psychologický hedonismus netvrdí nic jiného. Tak jako je užívání hole pro toho člověka nezbytnou podmínkou umožňující mu procházku, ale není cílem procházky, tak také příjemnost pociťovaná v důsledku uskutečnění cíle je nezbytnou podmínkou všeho snažení, ale sama není cílem toho snažení. (Kazimierz Twardowski)

Humova teze

- Nelze odvozovat normativní tvrzení (říkající, co by mělo být) z deskriptivních (říkajících, co je).

Humova teze

- *Příklad 1:* Jak může někdo tvrdit, že monarchie by měla být zrušena? Monarchie, tak jak ji známe, byla centrální pro britský život po téměř tisíc let.
- *Příklad 2:* To je v pořádku, že jsme nezaplatili daně. Každý se vyhne placení daní, pokud má příležitost.

Humova teze

- *Příklad 1:* Jak může někdo tvrdit, že monarchie by měla být zrušena? Monarchie, tak jak ji známe, byla centrální pro britský život po téměř tisíc let.
- *Příklad 2:* To je v pořádku, že jsme nezaplatili daně. Každý se vyhne placení daní, pokud má příležitost.

Záměna morality a legality

- Nemorální jednání obhajujeme tím, že je v souladu se zákony.

Záměna morality a legality

- *Příklad:* Nevím, proč jsou lidé tak tvrdí na Davida Irvinga. Neudělal konec konců nic špatného. V této zemi neexistuje žádný zákon na popírání holokaustu.

Argument *ad hominem*

- Tímto způsobem argumentujeme, když se zaměřujeme na osobu protivníka a nikoli na obsah jeho stanoviska.

Ad hominem

- *Příklad:* Samozřejmě, že akademičtí pracovníci argumentují ve prospěch navrhovaného rozšiřování univerzitního vzdělání. Čím více je studentů, tím více pracovních příležitostí tito lidé mají.

Falešná analogie

- Argument, který využívá nějaké nefungující analogie

Falešná analogie

- *Příklad 1:* Děti jsou jako hřebíky. Aby byly co k čemu, musíš je stále tlouct.
- *Příklad 2:* Ten, kdo si musí dát ráno kávu, aby mohl fungovat, na tom není líp než alkoholik, který si musí dát panáka.
- *Příklad 3:* Nikdo nenamítá nic proti tomu, když se lékař při řešení nějakého obtížného případu podívá do odborné knihy. Proč by tedy studenti nemohli používat učebnice, když skládají nějakou obtížnou zkoušku?

Falešná analogie

- *Příklad 1:* Děti jsou jako hřebíky. Aby byly co k čemu, musíš je stále tlouct.
- *Příklad 2:* Ten, kdo si musí dát ráno kávu, aby mohl fungovat, na tom není líp než alkoholik, který si musí dát panáka.
- *Příklad 3:* Nikdo nenamítá nic proti tomu, když se lékař při řešení nějakého obtížného případu podívá do odborné knihy. Proč by tedy studenti nemohli používat učebnice, když skládají nějakou obtížnou zkoušku?

Falešná analogie

- *Příklad 1:* Děti jsou jako hřebíky. Aby byly co k čemu, musíš je stále tlouct.
- *Příklad 2:* Ten, kdo si musí dát ráno kávu, aby mohl fungovat, na tom není líp než alkoholik, který si musí dát panáka.
- *Příklad 3:* Nikdo nenamítá nic proti tomu, když se lékař při řešení nějakého obtížného případu podívá do odborné knihy. Proč by tedy studenti nemohli používat učebnice, když skládají nějakou obtížnou zkoušku?

Falešná analogie

- A: Lidé by měli chránit kulturní dědictví svého národa.
- B: Ty máš názory jako Hitler.

Perfekcionismus

- Argument zpochybňující nějaký čin na základě toho, že nevede k ideálnímu stavu (přestože vede k jistému zlepšení situace).

Perfekcionismus

- *Příklad:* Čelní světoví představitelé by měli zanechat svých plánů vydat miliardy dolarů na podporu ekologických programů. Je to ztráta peněz, napravení ekologické katastrofy, kterou způsobil člověk, by stálo triliony dolarů.

Argument ad ignorantiam

- *Argument tvaru:* Není dokázáno, že by A bylo pravda. Tudíž A není pravda.

Argument ad ignorantiam

- *Příklad:* Užívání mobilních telefonů je bezpečné. Nikde není prokázáno, že by mohly někomu uškodit.

Slippery slope

- Toho se dopouštíme, když je náš argument založen na nezdůvodněném předpokladu, že jedna událost nevyhnutelně vede k nějaké jiné události. Někdy předpokládáme celý řetězec událostí, aniž bychom zdůvodnili nevyhnutelnost tohoto sledu.

Slippery slope

- *Příklad 1:* Ani smích, ani veselost se nezdá být hříchem. Ale přece vede ke hříchu. Neboť z veselí se rodí nečisté řeči a z nečistých řečí ještě nečistší skutky. Od veselosti už je jen krok k urážce a hádce, od hádky ke rvačce, která obyčejně končí poškozením těla, zmrzačením, a dokonce vraždou. Tudíž jste-li připraveni přijmout dobrou radu, vyhýbejte se nejen nečisté řeči, hádce a rvačce – vyhýbejte se také nevhodnému smíchu.
(sv. Jan Zlatoústý)

Slippery slope

- *Příklad 2:* Souhlasit s úplným zákazem držení střelných zbraní? A proč jenom střelných – nožem lze přece také někoho zabít. Vidličkou lze někomu propíchnout hrdlo, tudíž by se pro každý případ rovněž mělo zakázat používat ji. Lze také někoho uškrtit tkaničkou – vlastnění všech provázků by se mělo také zakázat! Jestli se dnes smíříme s omezením svobody držet zbraň, tak zítra budeme jíst pouze lžící a policie bude zjišťovat, zda nemáme v botách nepovolené tkaničky.

Slippery slope

- *Příklad 3:* Samozřejmě, že nemůžeme souhlasit s možností potratů dětí se skrytými genetickými vadami. Pokud na to přistoupíme, za pár let se vyskytnou hlasy, že lze povolit usmrcení nemluvňat narozených s takovými vadami. Odtud je už jen krok k tomu, aby byli nucené eutanazii podrobeni neschopní starci nebo osoby připoutané k invalidním vozíkům.

Vágnost vs. víceznačnost

- Výraz je vágní, pokud jeho význam není dobře vymezen.
- Výraz je víceznačný, pokud má více než jeden význam.

Vágnost vs. víceznačnost

- Výraz je vágní, pokud jeho význam není dobře vymezen.
- Výraz je víceznačný, pokud má více než jeden význam.

Vágnost vs. víceznačnost

- Výraz je vágní, pokud jeho význam není dobře vymezen.
- Výraz je víceznačný, pokud má více než jeden význam.

Víceznačnost

- Klokani porazili Most.

Vágnost

- Češi jsou ateisti.

Paradox hromady

- Jedno zrnko písku netvoří hromadu.
- Přidám-li k množství písku, které netvoří hromadu, jedno zrnko, hromadu tím nevytvořím.
- Tedy žádné množství písku netvoří hromadu.

Vágnost vs. víceznačnost

- *Příklad 1:* Kdo dosáhl osmnácti let, může si koupit auto. Kdo si může koupit auto, má hodně peněz. Tudíž, kdo dosáhl osmnácti let, má hodně peněz.
- *Příklad 2:* Protože zloděj nechce brát nic, co je špatné, tudíž chce pouze věci dobré – a kdo touží pouze po dobrých věcech, je dobrý, tedy každý zloděj je dobrý.
- *Příklad 3:* Kdo pomáhá zločincům, ten je sám zločincem. Advokát pomáhá zločincům, takže advokát je zločinec.
- *Příklad 4:* Je absurdní, co říkají demokraté, že všichni lidé jsou si rovni – je přece evidentní, že lidé se liší v tolika ohledech: talentem, inteligencí, charakterem, temperamentem a tolika dalšími znaky.

Vágnost vs. víceznačnost

- *Příklad 1:* Kdo dosáhl osmnácti let, může si koupit auto. Kdo si může koupit auto, má hodně peněz. Tudíž, kdo dosáhl osmnácti let, má hodně peněz.
- *Příklad 2:* Protože zloděj nechce brát nic, co je špatné, tudíž chce pouze věci dobré – a kdo touží pouze po dobrých věcech, je dobrý, tedy každý zloděj je dobrý.
- *Příklad 3:* Kdo pomáhá zločincům, ten je sám zločincem. Advokát pomáhá zločincům, takže advokát je zločinec.
- *Příklad 4:* Je absurdní, co říkají demokraté, že všichni lidé jsou si rovni – je přece evidentní, že lidé se liší v tolika ohledech: talentem, inteligencí, charakterem, temperamentem a tolika dalšími znaky.

Vágnost vs. víceznačnost

- *Příklad 1:* Kdo dosáhl osmnácti let, může si koupit auto. Kdo si může koupit auto, má hodně peněz. Tudíž, kdo dosáhl osmnácti let, má hodně peněz.
- *Příklad 2:* Protože zloděj nechce brát nic, co je špatné, tudíž chce pouze věci dobré – a kdo touží pouze po dobrých věcech, je dobrý, tedy každý zloděj je dobrý.
- *Příklad 3:* Kdo pomáhá zločincům, ten je sám zločincem. Advokát pomáhá zločincům, takže advokát je zločinec.
- *Příklad 4:* Je absurdní, co říkají demokraté, že všichni lidé jsou si rovni – je přece evidentní, že lidé se liší v tolika ohledech: talentem, inteligencí, charakterem, temperamentem a tolika dalšími znaky.

Vágnost vs. víceznačnost

- *Příklad 1:* Kdo dosáhl osmnácti let, může si koupit auto. Kdo si může koupit auto, má hodně peněz. Tudíž, kdo dosáhl osmnácti let, má hodně peněz.
- *Příklad 2:* Protože zloděj nechce brát nic, co je špatné, tudíž chce pouze věci dobré – a kdo touží pouze po dobrých věcech, je dobrý, tedy každý zloděj je dobrý.
- *Příklad 3:* Kdo pomáhá zločincům, ten je sám zločincem. Advokát pomáhá zločincům, takže advokát je zločinec.
- *Příklad 4:* Je absurdní, co říkají demokraté, že všichni lidé jsou si rovni – je přece evidentní, že lidé se liší v tolika ohledech: talentem, inteligencí, charakterem, temperamentem a tolika dalšími znaky.

Determinismus a svobodná vůle

Existence svobodné vůle předpokládá situaci, v níž určitý člověk *mohl* jednat jinak, než ve skutečnosti jednal. Determinismus je naopak tvrzení, že každá událost je jednoznačně určena svými příčinami, což znamená, že v dané situaci se *nemohlo* stát nic jiného, než co se skutečně stalo, neboť jinak bychom připouštěli možnost více různých následků při jednoznačné danosti příčin. Tedy svobodná vůle není kompatibilní s determinismem.

Determinismus a svobodná vůle

Existence svobodné vůle předpokládá situaci, v níž určitý člověk *mohl* jednat jinak, než ve skutečnosti jednal. Determinismus je naopak tvrzení, že každá událost je jednoznačně určena svými příčinami, což znamená, že v dané situaci se *nemohlo* stát nic jiného, než co se skutečně stalo, neboť jinak bychom připouštěli možnost více různých následků při jednoznačné danosti příčin. Tedy svobodná vůle není kompatibilní s determinismem.

Kompatibilismus

G.E.Moore: Výraz „moci“ je víceznačný. Věta „dnes ráno jsem mohl ujít jeden kilometr za dvacet minut“ je pravdivá, implicitně ale obsahuje dodatek „kdybych chtěl“, který modifikuje význam slova „moci“. V této větě slovo „moci“ znamená něco jiného než ve větě „nemohl jsem jednat jinak, protože mé jednání bylo jednoznačně určeno předchozími stavy“.

Straw man

- Nerespektujeme stanovisko oponenta. Místo tohoto stanoviska substituujeme určitou karikaturu, proti které se pak snadněji útočí.

Straw man

- *Příklad:* Věřit v boha je absurdní. Je absurdní věřit, že na nebi sedí nějaký vousatý pán, který vyžaduje, abychom ho uctívali, a zlobí se, když to neděláme.

Straw man

- *Příklad:* Věřit v boha je absurdní. Je absurdní věřit, že na nebi sedí nějaký vousatý pán, který vyžaduje, abychom ho uctívali, a zlobí se, když to neděláme.

Red herring

- Tohoto prohřešku se dopouštíme, když se v rámci argumentace soustředíme na nějaké irelevantní téma a odvádíme tím pozornost od hlavního tématu argumentace.

Red herring

- *Příklad:* Hodně se dnes mluví o tom, že bychom měli něčím nahradit pesticidy při pěstování ovoce a zeleniny. Zapomíná se přitom na to, že ovoce i zelenina představuje bohatý zdroj vitamínů a jiných užitečných látek. Např. mrkev je výborným zdrojem vitamínu A, brokolice zase zdrojem železa, pomeranče a grepy obsahují velké množství vitamínu C.

False dilemma — Příklad

- Vláda může buď zavést školné na vysokých školách nebo snížit dotace nemocnic. Ovšem druhá z variant by mohla v důsledku ohrozit zdraví některých občanů. Je proto rozumné zavést školné na vysokých školách.

Statistická závislost

- Znak A je *pozitivně závislý* na znaku B, když procento prvků nabývajících znak A mezi všemi prvky nabývajícími znak B je větší než mezi všemi prvky dané populace.
- Znak A je *negativně závislý* na znaku B, když procento prvků nabývajících znak A mezi všemi prvky nabývajícími znak B je menší než mezi všemi prvky dané populace.
- Je-li znak A pozitivně (resp. negativně) závislý na znaku B, je také znak B pozitivně (resp. negativně) závislý na znaku A.

Statistická závislost

- Znak A je *pozitivně závislý* na znaku B, když procento prvků nabývajících znak A mezi všemi prvky nabývajícími znak B je větší než mezi všemi prvky dané populace.
- Znak A je *negativně závislý* na znaku B, když procento prvků nabývajících znak A mezi všemi prvky nabývajícími znak B je menší než mezi všemi prvky dané populace.
- Je-li znak A pozitivně (resp. negativně) závislý na znaku B, je také znak B pozitivně (resp. negativně) závislý na znaku A.

Statistická závislost

- Znak A je *pozitivně závislý* na znaku B, když procento prvků nabývajících znak A mezi všemi prvky nabývajícími znak B je větší než mezi všemi prvky dané populace.
- Znak A je *negativně závislý* na znaku B, když procento prvků nabývajících znak A mezi všemi prvky nabývajícími znak B je menší než mezi všemi prvky dané populace.
- Je-li znak A pozitivně (resp. negativně) závislý na znaku B, je také znak B pozitivně (resp. negativně) závislý na znaku A.

Statistická závislost

- Může se stát, že znak A je silně závislý na znaku B, avšak z toho, že nějaký objekt nabývá znak A, nelze usuzovat, že nabývá také znak B.
- Znak být mužem je závislý na znaku být politikem, ale z toho, že je někdo muž, nemohu usuzovat na to, že je politikem.

Statistická závislost

- Může se stát, že znak A je silně závislý na znaku B, avšak z toho, že nějaký objekt nabývá znak A, nelze usuzovat, že nabývá také znak B.
- Znak být mužem je závislý na znaku být politikem, ale z toho, že je někdo muž, nemohu usuzovat na to, že je politikem.

Statistická závislost a příčinnost

Tvar úsudku: B je silně statisticky závislé na A. Tudíž A je příčinou B.

Skrytý faktor

- *Příklad 1:* Je statisticky dokázáno, že osoby, které navštěvují lékaře zřídka, žijí déle než ostatní lidé. Tedy kdo nechodí k lékaři, zvyšuje šanci dožít se vysokého věku.
- *Příklad 2:* Na základě pečlivých zkoumání bylo zjištěno, že v zemích, v nichž se pije více mléka, se častěji vyskytují zhoubné nádory. Vypadá to tedy, že mléko způsobuje rakovinu.
- *Příklad 3:* Je vidět, že hasiči jsou k ničemu. Paradoxně dokonce platí, že čím více hasičských jednotek se zúčastní hašení požáru, tím větší ztráty požár způsobí.

Skrytý faktor

- *Příklad 1:* Je statisticky dokázáno, že osoby, které navštěvují lékaře zřídka, žijí déle než ostatní lidé. Tedy kdo nechodí k lékaři, zvyšuje šanci dožít se vysokého věku.
- *Příklad 2:* Na základě pečlivých zkoumání bylo zjištěno, že v zemích, v nichž se pije více mléka, se častěji vyskytují zhoubné nádory. Vypadá to tedy, že mléko způsobuje rakovinu.
- *Příklad 3:* Je vidět, že hasiči jsou k ničemu. Paradoxně dokonce platí, že čím více hasičských jednotek se zúčastní hašení požáru, tím větší ztráty požár způsobí.

Skrytý faktor

- *Příklad 1:* Je statisticky dokázáno, že osoby, které navštěvují lékaře zřídka, žijí déle než ostatní lidé. Tedy kdo nechodí k lékaři, zvyšuje šanci dožít se vysokého věku.
- *Příklad 2:* Na základě pečlivých zkoumání bylo zjištěno, že v zemích, v nichž se pije více mléka, se častěji vyskytují zhoubné nádory. Vypadá to tedy, že mléko způsobuje rakovinu.
- *Příklad 3:* Je vidět, že hasiči jsou k ničemu. Paradoxně dokonce platí, že čím více hasičských jednotek se zúčastní hašení požáru, tím větší ztráty požár způsobí.